

**FACTORS INFLUENCING PREHOSPITAL DELAY TIME
AMONG PATIENTS WITH PERIPHERAL ARTERIAL
OCCLUSIVE DISEASE**

TIDARAT VASAROANGRONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY (NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

Copyright by Mahidol University
2013

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

FACTORS INFLUENCING PREHOSPITAL DELAY TIME AMONG PATIENTS WITH PERIPHERAL ARTERIAL OCCLUSIVE DISEASE

TIDARAT VASAROANGRONG 5137716 NRNS/D

Ph.D. (NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ORAPAN THOSINGHA, D.N.S., BARBARA RIEGEL, D.N.Sc., CHANEAN RUANGSETAKIT, M.D., CHUKIAT VIWATWONGKASEM, Ph.D.

ABSTRACT

Only one third of patients with peripheral arterial occlusive disease (PAOD) seek medical care after perceiving the symptoms of PAOD, and most PAOD patients come to visit the physicians when they develop ulceration and gangrene. As a result, there are few choices of treatment for them. Finally, PAOD patients end with lower extremity amputation and die within 3 years. Therefore, a better understanding about factors influencing prehospital delay time is needed among patients with PAOD.

The purpose of this study was to 1) describe the relationship between internal stimuli in terms of sociodemographic characteristics and clinical characteristics; environmental stimuli in terms of social support; knowledge about PAOD; depression and fear; and treatment-seeking behaviors with prehospital delay time among patients with PAOD, 2) predict prehospital delay time among patients with PAOD from the factors aforementioned. This study is based on the Self-regulation theory which is proposed by Leventhal and Cameron. Data collection was conducted in 3 university hospitals residing in Bangkok, Thailand. A sample of 212 patients with PAOD, who newly diagnosed or diagnosed during the 4 months proceeding to the study, were recruited into the study. The questionnaires and interviewing form were employed to collect data. The SPSS program version 17.0 was used for data analysis.

The results revealed that the average duration of prehospital delay time was 95.75 days (SD = 162.63 days), and the median was 30 days. The findings indicated that gender: male, income less than 10,000 baht per month, social support, and treatment seeking behavior had positive effect on prehospital delay time. Whereas, source of medical expense: self-pay, depression, and fear had negative effect on prehospital delay. The model explained 41.0% of the variance in prehospital delay time.

The information obtained from this study is beneficial for nurses and health care providers in order to develop clinical practice guidelines for screening and early detection. Moreover, interventional program or national campaign to increase knowledge about PAOD among patients who were at risk should be developed. It is expected that patients who have knowledge of the signs and symptoms, risk factors, effects and appropriate treatment of PAOD would not be delayed in seeking appropriate hospital care.

KEY WORDS: PREHOSPITAL DELAY TIME/ PERIPHERAL ARTERIAL OCCLUSIVE DISEASE

127 pages

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมาโรงพยาบาลล่าช้าในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตัน

FACTORS INFLUENCING PREHOSPITAL DELAY TIME AMONG PATIENTS WITH PERIPHERAL ARTERIAL OCCLUSIVE DISEASE

ธิดารัตน์ วัชรทรง 5137716 NRNS/D

ปร.ด. (การพยาบาล)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อพรพรรณ โตสิงห์, D.N.S., Barbara Riegel, D.N.Sc., เฉนีชน เรืองเศรษฐกิจ, M.D., ชูเกียรติ วิวัฒนวงศ์เกษม, Ph.D.(STATISTICS)

บทคัดย่อ

ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตันเพียง 1 ใน 3 (Peripheral arterial occlusive disease: PAOD) เท่านั้นที่มารับการรักษาในโรงพยาบาล ภายหลังจากผู้ป่วยรับรู้ว่ามีอาการของโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตัน และผู้ป่วยส่วนใหญ่มาพบแพทย์เมื่อมีอาการเกิดแผลขาดเลือด (Ulceration) และ เกิดเนื้อเน่าตาย (gangrene) เป็นผลให้ผู้ป่วยมีทางเลือกในการรักษาค่อนข้างน้อย ในที่สุดผู้ป่วยหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตัน จะถูกตัดขา (Amputation) และเสียชีวิตภายใน 3 ปี ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมาโรงพยาบาลล่าช้าในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตัน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.อธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล และ คุณลักษณะทางคลินิก การสนับสนุนทางสังคม ความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตัน ภาวะซึมเศร้าและความกลัว และพฤติกรรมการแสวงหาทางสุขภาพ กับการเข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาลล่าช้าในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตัน และ 2.ทำนายการเข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาลล่าช้าในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตันจากปัจจัยดังกล่าว โดยกรอบแนวคิดพื้นฐานจากทฤษฎีการกำกับตนเองของลีเวนทาลและคาเมรอน กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตันรายใหม่หรือได้รับการวินิจฉัยมาแล้วไม่เกิน 4 เดือน จำนวน 212 คน ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย 3 แห่งในกรุงเทพมหานคร คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามและทดสอบทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 17.0

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยตั้งแต่รับรู้อาการจนถึงวันที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลที่มีศัลยแพทย์ทางด้านหลอดเลือด 95.76 วัน (SD = 162.62 วัน) โดยมีค่ามัธยฐาน 30 วัน ปัจจัยที่มีผลต่อการมาโรงพยาบาลล่าช้าได้แก่ เพศ รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมการรักษามีผลทำให้ผู้ป่วยมาโรงพยาบาลล่าช้ามากขึ้น ส่วนผู้ป่วยที่จ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง ความกลัว และภาวะซึมเศร้า มีผลทำให้ผู้ป่วยมาโรงพยาบาลเร็วขึ้น โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถทำนายได้ 41%

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับพยาบาลและบุคลากรทางสุขภาพในการพัฒนาแนวปฏิบัติในการตรวจคัดกรองผู้ป่วยเบื้องต้นในผู้ป่วยที่มีโรคร่วมที่เป็นปัจจัยเสี่ยง ได้แก่ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูงและไขมันในเลือดสูง รวมทั้งการณรงค์เพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตันในผู้ป่วยที่มีปัจจัยเสี่ยงโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตัน โดยคาดหวังว่าผู้ป่วยที่มีความรู้เรื่องอาการและอาการแสดง ปัจจัยเสี่ยง ผลกระทบ และการรักษาที่เหมาะสมของโรคหลอดเลือดแดงส่วนปลายอุดตันจะสามารถเข้ามารับการรักษาที่เหมาะสมอย่างทันท่วงที